

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMEN ADAYLARININ YANSITICI ÖĞRETİM UYGULAMALARIYLA AKADEMİK YAZMA ÖĞRETİMİ ÜZERİNE GÖRÜŞLERİ*

Gülnur AYDIN**

Öz

Bu araştırmada, Türk dili ve edebiyatı öğretmen adaylarının yansıtıcı öğretim uygulamalarıyla akademik yazma öğretimi üzerine görüşlerinin yansıtıcı günlükler üzerinden değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 2012-2013 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Ana Bilim Dalında lisans düzeyinde öğrenim gören ve “Türkçe I: Yazılı Anlatım” dersine devam eden 46 birinci sınıf öğrencisine on dört hafta boyunca yansıtıcı öğretim uygulamalarıyla akademik yazma dersleri verilmiştir. Nitel bir eylem araştırması olarak tasarlanan araştırma sürecinde, öğretmen adaylarından haftalık olarak yansıtıcı öğretimin temel bileşenlerinden olan *yansıtıcı günlükler* tutmaları, öğretim süreci ve içerikle ilgili yansıtıcı yapımları istenmiştir. Süreç boyunca toplanan yansıtıcı günlükler bir araya getirilerek betimsel analiz yapılmıştır. Bu araştırma sonucunda yansıtıcı öğretim sürecine yönelik; öğretmen adaylarının bazı konularda zaman zaman tedirginlikler/rahatsızlıklar (kamera kayıtları, ders uzunluğu, vb.) yaşasalar da olumlu görüşler belirttikleri tespit edilmiştir. Ders içeriği ile ilgili ise en çok giriş ve kaynakça bölümlerinde zorlandıkları, diğer bölümlerde ciddi sorunlar yaşamadıkları görülmüştür. Bununla birlikte bu araştırmada genel olarak sürecin akademik yazmaya karşı olumlu yaklaşım geliştirmede etkili olduğu ortaya konmuştur.

* Bu araştırma, yazarın Prof. Dr. Ali KAFKASYALI danışmanlığındaki Türk Dili ve Edebiyatı Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitiminde Yansıtıcı Öğretim Uygulamalarının Akademik Yazma Becerilerine Etkisi adlı doktora tezinin nitel verilerinden hareketle oluşturulmuştur.

** Dr. Öğr. Üyesi, Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

Anahtar kelimeler: *Yansıtıcı öğretim, yansıtıcı günlükler, akademik yazma, Türk dili ve edebiyatı eğitimi, öğretmen adayları.*

Turkish Language and Literature Teacher Candidates' Opinions on Academic Writing Training with Reflective Teaching Practices

Abstract

This study aims to evaluate Turkish language and literature teacher candidates' opinions on academic writing training with reflective teaching practices by means of reflective diaries. With this aim, 46 first-year undergraduate students who were attending Atatürk University, Kâzım Karabekir Education Faculty, Secondary Education Social Sciences Education, Turkish Language and Literature Department during the fall term of the 2012-2013 academic year. These students were taking "Turkish I: Written Expression" course, and were given academic writing courses with reflective teaching practices over the course of fourteen weeks. Designed as a qualitative action research, it asked the participant students to write *reflective diaries* which is one of the basic principles of the weekly training of the students, and to note down their reflections about this training process and the content. All the diaries were gathered and analyzed with descriptive analysis. The research results indicated that the participants were found to reflect positive thoughts although they sometimes felt worried/distracted about certain things (e.g. video records, the length of courses etc.). They were challenged especially at the introduction and references parts, and they did not have serious problems in other areas. However in general terms, the process was effective in developing positive approaches towards academic writing.

Keywords: *Reflective teaching, reflective diaries, academic writing, Turkish language and literature education, teacher candidates.*

1. Giriş

1.1. Yansıtıcı Öğretim

21. yüzyılda eğitim- öğretim faaliyetlerinin niteliğini artırmak adına, hemen her alanda yeni arayışlar boy göstermiş, öğrenci merkezliliği ve modern yaklaşımları temele alan alternatif modellerin kullanılması önem kazanmıştır. Bu nedenle, sürecin etkinliğini ve verimini en üst düzeye çıkarabilmek için hem öğretmeni hem öğrenciyi hedef alan birçok yaklaşım, yöntem ve teknik geliştirilmiştir. Bunlardan biri de yansıtıcı öğretimdir. Yapılandırmacı yaklaşımla birlikte bilimsel yayınlarda yaygınlaşmaya başlayan, Türkçede "yansıtıcı düşünme" şeklinde yer edinen "reflective thinking" in eğitim-öğretim

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmen Adaylarının Yansıtıcı Öğretim Uygulamalarıyla
Akademik Yazma Öğretimi Üzerine Görüşleri

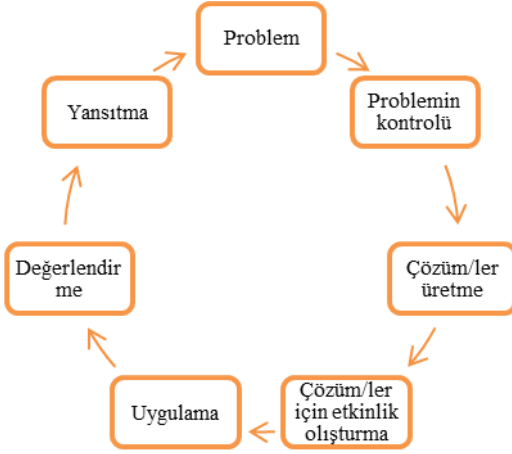
ortamlarında kullanılmasına “yansıtıcı öğretim” adı verilmektedir. Adından da anlaşılacağı üzere bir konu ile ilgili düşünce, öğrenme düzeyi, yeterlilik durumlarının aksettirilmesini, yansıtılmasını esas alan yansıtıcı öğretim, “pratik sorunlarla ilgilenen, bunlara uygun ve gerçekçi çözümler üretmeye çalışan, etkin, amaçlı ve istikrarlı bir düşünme süreci”ni (Ekiz, 2006: 47) içermektedir. Bununla birlikte yansıtma, fikirlerin art arda sıralanmasını değil, kendinden önceki ve sonraki fikirlerle ilişkisini ortaya koyar (Dewey, 1910: 2-3). Bu bağlamda yansıtma, anlama ve anlamı yapılandırma etkilidir. Nitekim Başol ve Evin-Gencel (2013: 930) de yapılandırmacı yaklaşımın öncelikli amaçlarından birinin yansıtma olduğunu belirtmektedir. Birey “yansıtma sayesinde tecrübelerini tekrardan yapılandırma fırsatı” bulur (Altınok, 2002: 67).

Hem yapılandırmacılıkta hem de buna uygun olan yansıtıcı öğretim yaklaşımında öğrenmenin bireysel olduğu inancı aktif bir öğrenme ortamının oluşturulmasını zorunlu kılmaktadır. Böylece bireyler, kendi yaşantıları yoluyla edindikleri bilgi ve tecrübeleri yeni öğrenmeleriyle birleştirebilir ve etkin bir öğrenme gerçekleştirebilir. Schön (1987) yansıtma etkinliklerini, etkinlik sırasında yansıtma (reflection on action) ve etkinlikten sonra yansıtma (reflection in action) şeklinde iki aşamada yapılandırmaktadır. Burada önemli olan bireyin öğrendiği bilgiyi sadece depolaması değil aynı zamanda bunu gerçek ortamlarda, gerekli durumlara yansıtarak kullanmasıdır. Kısacası bireyin karşılaştığı yeni durumda bilgilerinden faydalanarak duruma yeni ve akılcı çözümler sunmasıdır.

Ünver’e (2003: 137) göre, yansıtıcı eğitimde öğrencinin öğretim sorumluluğunu alması ve geliştirmesi hedeflenmektedir. Öğrenci öğrenmede aktif, iş birlikçi, özgüveni yüksek, kendini ve kendi planlarını açıklar kimlik kazanmaktadır. Yansıtıcı öğretim bireysel öğrenme stratejilerinin belirlenmesinde öğrenciye ve öğretmene etkin fırsatlar sunar. Bireyler, kendilerine uygun olan öğrenme yolunu belirlerken bilişsel, duyuşsal ve psikomotor öğrenmelerden birine uyum sağlar. Böylece kendi bireysel öğrenme stratejilerini belirler. Öğrencinin öğrenme stratejisine uygun öğretim ortamları hazırlanırsa derse karşı bireysel katılım artar, daha hızlı öğrenilir ve öğrenilenler kalıcı olur (Cawley vd. 1976; Claxton ve Ralston, 1978).

Yansıtıcı öğretimde, öğrenmenin döngüsel olması temel alınır (Cowan, 2006; Pollard, 2002). Bu süreçte öğretmen tecrübelerinden faydalanır, onları iyice inceler, geliştirebileceği farklı etkinlikler üzerinde durur ve sınıf ortamına

en ideal olan etkinlik hakkında karar verir.

Şekil 1. Yansıtıcı öğretim dinamiği

Yansıtıcı öğretimde öğretmenin rolü, öğrencinin öğrendiklerini yansıtıcı düşünme becerisi ile yeni olgularda kullanabilmesini sağlamaktır. Öğrencinin derse ilgisi, bireysel farklılıkları ve gelişim düzeyi hakkında bir aynalama görevi üstlenen yansıtıcı öğretimin tam anlamıyla gerçekleşmesinde öğretmen tarafından düzenli olarak doldurulan gözlem formları, ders raporları, işitsel-görsel kayıtlar, portfolyolar,

öğrenci ve öğretmenler tarafından tutulan günlükler önemlidir. Bunlar aracılığıyla, öğretmenin öğrenci hakkında gelişim, davranış ve güdülenme noktasında doğru değerlendirmeler yapması, varsa eksiklikleri giderecek kalıcı ve etkili öğrenme-öğretme ortamları hazırlaması sağlanabilir.

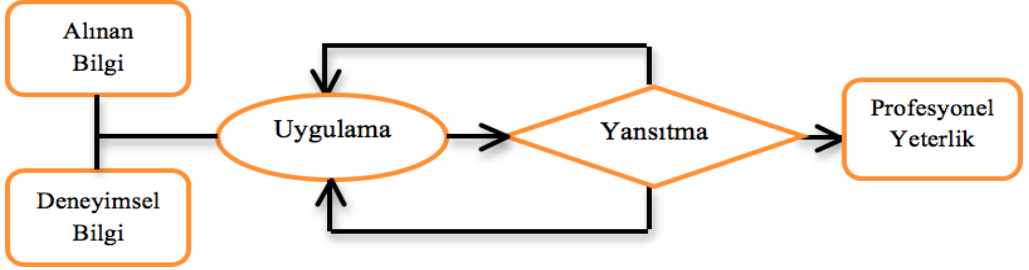
Öğrenci duygularını ön plana çıkaran, öğrenci öğretmen iletişimini arttıran, kalıcı öğrenme sağlayan, öğrenci kabiliyetlerini ortaya çıkaran, öğretmen ve öğrenci güdülenmesini arttıran, kişilerin kendi yetenek ve ilgilerini keşfetmesini sağlayan yansıtıcı öğretim metodu, diğer çağdaş metotlar gibi gelecek nesil öğretmen ve öğrencilerinin başvurması gereken önemli bir yoldur (Altunay, 2000).

Öğretmenlik, pedagojik alan bilgisi, teknolojik bilgi, öğrencileri tanıma ve üst düzey düşünme gibi çok yönlü bilgi ve becerilerini içerir (Güney, Aytan ve Gün, 2010). Alanyazın incelendiğinde yansıtıcı öğretimin, öğretmen yetiştirme yaklaşımlarından biri olarak da üzerinde durulan bir konu olduğu görülmektedir (Eisner, 2002; Ekiz, 2003; 2006; Ekiz ve Yiğit, 2007; Şahin, Turan, Toprak, 2010).

Öğretmen eğitiminin, öğretmen ve öğretim programları tarafından şekillendirildiği geleneksel yaklaşımda, öğrenme sosyal bir etkinlik, teknik bir konu olarak görülmektedir (Eisner, 2002). Oysa “yansıtıcı düşünme, sürekli evrim geçiren ve özellikle öğretmen eğitiminde oldukça sık kullanılan felsefi bir

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmen Adaylarının Yansıtıcı Öğretim Uygulamalarıyla Akademik Yazma Öğretimi Üzerine Görüşleri

kavramdır” (Güney, 2008: 32). “Yansıtıcı düşünen bireyler yetiştirmek için öğretmenlerin öncelikle kendilerinin yansıtıcı düşünmesi gerekir” (Semerci, 2007: 1356). Ayrıca daha çağdaş, öğrenciyi öğrendiklerinin sorumluluğunu alma konusunda yönlendiren, bilgi üretimine katkıda bulunan ve sorgulayan bir birey yapmak için öğretmeni rehber konumuna yerleştirir.

Yansıtma Döngüsü

Şekil 2. Yansıtıcı model (Ekiz, 2006)

Yansıtma modeliyle ilgili yukarıdaki şekil incelendiğinde, öğretmen adayının öğretmenlikle ilgili kuramsal ve deneyimsel bilgilerini uygulamaya aktardığı görülebilir. Uygulamada elde ettiği bilgileri kuramsal ve deneyimsel bilgilerini göz önünde bulundurarak uygulamayı daha etkin hale getirebilmek amacıyla etkin bir şekilde düşünür. Düşünme sonucunda elde ettiği bilgilerden yararlanarak tekrar uygulama yapar ve yansıtıcı düşünme sonrası uzmanlık kazanır.

Yansıtıcı yaklaşımda öğretmenler, sürekli değişime açık olabilmekte, farklı uygulamalar ve olaylarla ilgili çıkarımlar yapabilmektedir (Wilson & Jan, 1993: 8). Pollard (2002), yansıtıcı öğretim uygulamalarının, öğretmenlerin bireysel yeterliliğinin ve eğitimin kalitesinin geliştirilmesine katkıda bulunacağını ifade etmektedir. Ayrıca yansıtıcı yaklaşım, öğretmenin öğrencileri daha iyi tanıyıp anlamasına ve böylece dersleri öğrencilerinin ihtiyaçlarına göre düzenleyebilmesine imkân verir. Öğretmenin sadece öğrencilerin bilgilerini değil, aynı zamanda sürekli olarak kendi bilgilerini kontrol edip, yenilediği, geliştirdiği bir yaklaşım olan yansıtıcı öğretimde öğretmenler, birbirleriyle de etkileşim içine girerek görüş ve tecrübelerini birbirleriyle paylaşabilirler. Böylelikle sadece kendilerini temel alan bir öğretim sürecinden kaçınarak yeniliğe ve gelişime açık bir öğretme-öğrenme süreci oluşturabilirler.

Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, İspanya ve Norveç gibi birçok ülkede ğretmen eğitimi uygulamalarında kullanılan (Zeichner, 1993: 5-8) yansıtıcı düşünme, öğrencilere varsayımları sorgulama, soru sorma, zet yazma, seçenek izelgesi hazırlama, karşılaştırma yapma gibi düşünmeyi geliştirici stratejilere yer vermektedir (Tok, 2008: 559). Öğrencilerin yeni fikirler üretebileceği, problem çözme becerilerini kullanabileceği, gözlem yoluyla öğrenmelerine imkân tanıyan etkinliklere sınıf içinde yer veren (Wilson & Jan, 1993) bu yaklaşımda, öğretmenlerle ders işleyen öğrenciler, çevreyle ve kendi aralarında etkileşim kurarak (Doyle, 1993) akran ğretimi için sorumluluk alabilmektedir.

Yansıtıcı ğretimi uygulayan ve yansıtıcı düşünen öğretmenler sağlam kişilikli, kendini anlatabilen, başkalarını saygıyla dinleyebilen, mantıklı, kendi öğretimini kontrol edebilen bireylerin yetişmesine katkıda bulunurlar. Bu ğretmenler demokrat, anlayışlı ve yardımcı konumdadır. Demirel (2006: 232), yansıtıcı düşünen öğretmenin özelliklerini şu şekilde sıralamıştır:

~Her zaman öğretme sürecini değerlendirir, değişiklik yapmak için düşünür ya da düşüncelerini yansıtır.

~Aık fikirlidir. Kendi görüşlerine ve ğretim uygulamalarına karşı soru ve tepkilere karşı daima açık davranırlar, alternatif çözümler üretirler.

~ğrencilerin bireysel, eğitimsel ve duygusal gereksinimlerinden kendilerini sorumlu tutarlar. Her ocuğun gelişim aşamalarını sürekli kontrol altında tutarlar.

~Yansımacı düşünceye sahip öğretmenler, öğretme sanatı ve bilimin iyi yönleriyle ilgilenirler. Bu tutum onların kim olduklarını anlamaya yardım ettiği için bundan zevk alırlar.

~Yansımacı ğretmenler, ileriye görürler ve öğrencilerin de ileriye görmelerine yardımcı olurlar.

~Yansımacı ğretmenler, sorunlarla uğraşırken bunları sadece tanımlayıp genelleme yapmakla değil, aynı zamanda kendi mesleki gelişimlerini ve uygulama anlayışlarını değiştirmek için kullanırlar.

Bu araştırmanın diğer bir alanı ise akademik yazmadır. Akademik yazma, alanyazında aşağıdaki gibi incelenebilir:

1.2. Akademik Yazma

Yazma, insan zihninin biliş, duyuş, düşünüş ve hissedişini amacına uygun şekilde ortaya koymayı esas alan bir beceri alanıdır. Bu becerinin etkili

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmen Adaylarının Yansıtıcı Öğretim Uygulamalarıyla Akademik Yazma Öğretimi Üzerine Görüşleri

kullanılmasıyla bireyin yıllarca, hatta yüzyıllarca kalıcı olması sağlanabilir. Yazı bir bakıma insanlığın belleği olarak da nitelenebilir. Çağlar arasındaki her türlü etkileşim, çoğunlukla yazının yardımıyla gerçekleştirilmiştir. Yazının düşünce, görüş ve fikirleri saptamada, yaymada zenginleştirip boyutlandırmada büyük payı vardır (Bülbül, 2000: 2). Ancak bu becerinin geliştirilmesi diğer dil becerilerine göre biraz zaman alıcıdır.

Yazma becerilerinin gelişiminde düzenli ve aralıksız süren yazma etkinliklerine ihtiyaç duyulduğu bir gerçektir (Calkins, 1994; Graves, 1983; Tompkins, 2009). Öğrencilerin bilgi, duygu ve düşüncelerini yazılı olarak anlatabilme becerisini geliştirmek, onlarda yazmaya karşı ilgi ve istek uyandırmak, onlara yazma alışkanlığını edindirmek için öğretim sürecinin her aşamasında bu beceriyi geliştirici yazma deneyimlerine, öğrencilere yeteri kadar dönüt veren uygulama çalışmalarına yer verilmelidir (Karatay, 2011: 1031). Birçok karmaşık süreci (Karatay, 2011: 1031) içeren yazma becerisinin ileri yazma yetkinliği isteyen ve genellikle zorlanılan türlerinden biri akademik yazmadır.

Akademik/bilimsel yazma ifadesi temelde bir konuya ait özgün bir düşüncenin belirli bir sistematik ve kurallar çerçevesinde yazıya aktarılması olarak tanımlanabilir. Ülkemizde, yurt dışı kaynaklarda sıklıkla kabul gören “academic writing” ifadesinin karşılığı olarak kullanılmaktadır (bkz. Bailey, 2006; Murray & Moore, 2006; Bowker, 2007; McGarrell ve Brillinger, 2008; Gillett, Hammond ve Martala, 2009; Monippally ve Pawar, 2010). Kurgu, duygu, öznellik gibi özelliklere yer vermeyen, biçimsel ve anlamsal olarak nesnel kurallara sıkı sıkıya bağlı olan akademik yazılar, yeni bir teori ortaya atmak, var olan durumları/olayları karşılaştırmak, tarihsel analizler yapmak, deneysel ya da tarama yoluyla tespit edilen sonuçları sunmak gibi birçok nedenle yazılabilir. Akademik yazılar, yazma öncesi uzun bir araştırma süreci ve emek gerektirir. Bunun yanında ulusal ve uluslararası akademik yazı standartlarında da yetkinlik ister. Bu bakımdan zorlu bir süreçtir.

Akademik yazma, Türk dili ve edebiyatı eğitimi bölümünde öğrenim gören orta ve ileri seviye öğrencilerine uygun olabilecek bir çalışma alanıdır. Bu seviyedeki öğrenciler, yükseköğrenim hayatları boyunca sürekli akademik yazılarla karşı karşıya gelmekte, yaptıkları çalışmalarda da akademik yazma becerilerini kullanmaktadırlar. Akademik yazma türünün içeriğinde paragraf, paragrafın yapısı, planlı anlatım (kompozisyon) ve öğeleri, akademik makale

yazma konuları yer almaktadır. Özellikle Türk dili ve edebiyatı eēitimi alan ēretmen adaylarının bu türdeki başarılarının artması, hem mesleki hayatlarında hem de yüksek lisans, doktora programlarına devam etmeleri durumunda etkili olacaktır. Bu açıdan çalışma ieriēi itibariyle işlevsel bir önem taşımaktadır.

1.3. Amaç

Alanyazında, yansıtıcı ēretimin hem ēretmen hem ērenci için verimi artırma, akademik başarı ve derse olumlu yaklaşım geliştirmede etkili olduēu vurgulanmaktadır (nver, 2003; Evans, 2007; Ekiz, 2006; Posnanski, 2002; Erszli, 2008; Altınok, 2002; Lee, 2005; Semerci, 2008; Bölükbaş, 2004; Tok, 2008; şahin, 2010). Yansıtıcı ēretim uygulamalarının ülkemizin ihtiyaç duyduēu aēdař ēretmen yetiştirmede kullanılmasının etkili olacaēı; daha da özelde, çok fazla sorun yaşanan akademik yazma becerisinin geliştirilmesine önemli katkılar saēlayacaēı düşünülmektedir. Bu çalışmada, akademik yazma becerilerinin geliştirilmesinde kullanılacak yansıtıcı ēretim uygulamalarının Türk dili ve edebiyatı ēretmen adaylarının yansıtıcı günlüklerine nasıl yansıtıēını belirlemek amaçlanmıştır. Bu çerçevede ařaēıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

1. Yansıtıcı ēretim uygulamaları ve ēretim süreci ile ilgili ēretmen adaylarının yansıtıcı günlüklerine yansayan görüşleri nelerdir?

2. Akademik makalede bulunması gereken temel özellikler ve bölümlerle ilgili görüşler ēretmen adaylarının yansıtıcı günlüklerine yansayan görüşleri nelerdir?

2.1. ēretmen adaylarının “Genel zellikler” (bilim ve işlevleri, yazım kuralları, tarafsızlık, kelime seçimi vs.) boyutuna yönelik görüşleri nelerdir?

2.2. ēretmen adaylarının “Giriş” bölümünün yazılmasına yönelik görüşleri nelerdir?

2.3. ēretmen adaylarının “Yöntem” bölümünün yazılmasına yönelik görüşleri nelerdir?

2.4. ēretmen adaylarının “Bulgular ve Yorum” bölümünün yazılmasına yönelik görüşleri nelerdir?

2.5. ēretmen adaylarının “Sonuç ve öneriler” bölümünün yazılmasına yönelik görüşleri nelerdir?

2.6. ēretmen adaylarının “zet” bölümünün yazılmasına yönelik görüşleri nelerdir?

2.7. Öğretmen adaylarının “Kaynakça” bölümünün yazılmasına yönelik görüşleri nelerdir?

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli/Deseni

Bu çalışmada, Türk dili ve edebiyatı hizmet öncesi öğretmen eğitiminde yansıtıcı öğretim uygulamalarıyla akademik yazma öğretiminin öğretmen adaylarının günlüklerine nasıl yansıdığını incelemek amaçlanmıştır. Bu amacı gerçekleştirmek için nitel araştırma desenlerinden *eylem araştırması* tercih edilmiştir. Eylem araştırmaları, temelde bir program, örgüt ve topluluktaki özel problemleri çözmeyi (Patton, 2014: 221), öğrenme faaliyetlerinin niteliğinin artırılması için okulda gerçekleştirilen etkinlik ve uygulamaları iyileştirmeyi amaçlamaktadır (Altrichter, Posch & Somekh, 2000; Hensen, 1996). Eylem araştırmasında süreç, problem durumunu belirleyerek başlar ve ardından veri toplama, veri analizi yapma, eylem planı belirleme, eylem planını uygulama, alternatif eylem planına karar verme ve uygulamanın etkililiğini değerlendirme şeklinde aşamalardan oluşmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Eylem araştırması belirli bir ortam içinde problemin ortaya çıkması ve aynı ortamda çözülmeye çalışılmasını gerektirir. Araştırmaya katılanlar ortaya çıkan problem üzerinde birlikte çalışır ve araştırmacının yürütülmesine yardımcı olurlar. Süreç içerisinde de araştırmaya katılanlar birbirlerini ve kendilerini değerlendirerek sürece yön verirler (Tümen-Akyıldız ve Semerci, 2017: 516).

2.2. Araştırma Grubu

Bu çalışmanın araştırma grubunun belirlenmesinde *amaçlı örnekleme* yöntemlerinden *kolay ulaşılabilir durum örnekleme* kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, çalışmanın amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların (information-rich cases) seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına olanak tanır. Belli ölçütleri karşılayan veya belli özelliklere sahip olan bir veya daha fazla özel durumlarda çalışılmak istenildiğinde tercih edilir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012: 90). Yıldırım ve Şimşek (2008), kolay ulaşılabilir durum örnekleme yönteminin araştırmaya hız ve pratiklik kazandırdığını, genellikle, görece olarak daha az maliyetli olduğunu; ayrıca tanıdık bir örnekleme üzerinde çalışmanın, bazı araştırmacılar için daha pratik ve kolay algılanabileceğini ifade etmektedir.

2012-2013 akademik yılı gz döneminde Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Ana Bilim Dalında lisans düzeyinde öğrenim gören ve “Türkçe I: Yazılı Anlatım” dersine devam eden 46 birinci sınıf ğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Sürece dahil olan ğretmen adaylarıyla ilgili bilgiler aşağıdaki gibidir:

Tablo 1. Cinsiyetlerine Göre Katılımcı ğretmen Adayları

Cinsiyet	f	%
Kadın	23	50
Erkek	23	50
Toplam	46	100

Tablo 1’de de grldğ gibi araştırmaya 23 kadın, 23 erkek ğretmen adayı katılmıştır. Öğretmen adaylarının cinsiyete göre eşit dağılıyor olması, araştırmanın uygulama süreci açısından bir avantaj olarak değerlendirilebilir.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak Türk dili ve edebiyatı ğretmen adaylarının yansıtıcı ğretim uygulamalarıyla sunulan akademik yazma ğretim sürecini değerlendirdikleri *yansıtıcı günlükler* kullanılmıştır. Gnlklerdeki değerlendirmelerin belirli bir sistem içinde, daha sağlıklı sunulması için, ğretmen adaylarından günlüklerini Mitchell ve Coltrinari (2001; akt. Dixon, 2009) tarafından önerilen içerik düzenine göre oluşturmaları istenmiştir. Buna göre günlüklerin her ders için *tanım* (Ne oldu?), *farkındalık* (Düşüncelerin, duyguların, varsayımların ve yaklaşımın nasıldı?), *analiz* (Uygulamalarının, yaptıklarının arkasındaki nedenler nelerdi?), *değerlendirme* (İyi ve kötü olduğun ynlerin nelerdi?) ve *yeniden kurgulama* (Hangi değeriklikler yapılabilir? Sonraki uygulamalar için neler planlanabilir?) bölümlerine göre hazırlanması sağlanmışır.

Öğretmen eğitiminde yaygın bir şekilde kullanılan günlük çalışmasının mesleki gelişim üzerinde olumlu etkileri olduğu ifade edilmektedir (Atay, 2003: 73). Barkhuizen (1995: 23), ğretmen adaylarının günlük tutmalarının ğretmen olmayı öğrenirken zihinlerinden geçenleri bilinçli bir şekilde düşünüp ifade etmeleri bakımından etkili bir yöntem olduğunu dile getirir. Öğretmen adaylarının gelişimlerinin izlenmesinde ve sürece aktif katılımın sağlanmasında günlüklerin önemli bir rolü vardır. Uygulama sürecindeki her dersle ilgili

yansıtıcı günlükler, bir sonraki hafta öğrencilerden toplanarak değerlendirilmiş, ders içerik ve etkinlikleri öğrencilerin algıları doğrultusunda düzenlenmiştir.

Araştırma verilerinin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analizde amaç, toplanan verileri anlaşılabilirliği artırmak amacıyla belirli bir düzende sunmaktır. Betimsel analiz yaklaşımı, verilerin araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre organize edilmesine ve kullanılan sorular veya boyutlar dikkate alınarak sunulmasına imkân vermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

2.4. Uygulama Süreci

1. Araştırma probleminin belirlenmesinin ardından araştırma grubunda uygulanacak *yansıtıcı öğretim uygulamalarıyla akademik makale yazma öğretim programı*, sürecin sağlıklı işleyebilmesi için bir plân dahilinde uygulanmıştır. Bu doğrultuda, haftada 2 saat olmak üzere 14 haftalık süreç başında öğretmen adaylarına; hafta hafta hangi konuların işleneceği, hangi görevleri yerine getirmeleri gerektiği, kendilerinden beklenenler, devam durumu, sürecin değerlendirilmesi ve yararlanılacak kaynaklara dair bilgilerin yer aldığı bir ders izlencesi dağıtılmış, bu izence üzerine konuşulmuştur.

2. Öğretmen adaylarından akademik yazma beceri düzeylerini ölçerek süreç sonunda kaydedilen gelişmeyi görebilmek amacıyla 1. hafta ödev olarak birer konu belirleyip makale yazmaları istenmiştir. Bu uygulamayı takip eden ilk haftadan itibaren 13 hafta boyunca yansıtıcı öğretim uygulamalarıyla akademik makale yazma eğitimi verilmiştir. Bu amaçla, yansıtıcı öğretimin temel bileşenlerinden olan *yansıtıcı günlükler* düzenli olarak hem araştırmacı hem de öğretmen adayları tarafından tutulmuş, bütün derslerin *video kayıtları* alınmış, ders gözlemleri araştırmacı *gözlem formlarına* kaydedilmiş; bu doğrultuda güçlü ve zayıf yönler için *yansıtıcılar* yapılmıştır.

3. Öğretmen adayları süreçte aktif olarak yer almış, araştırmacının isteği üzerine dersle ilgili ürün dosyası (portfolyo) oluşturmuşlardır. Ürün dosyalarına, süreç öncesinde yazdıkları makale konusunun akademik metin oluşturma basamaklarına göre [(1) *başlık*, (2) *yazar bilgisi*, (3) *özet*, (4) *giriş*, (5) *yöntem*, (6) *bulgular ve yorum*, (7) *sonuç ve öneriler* (8) *kaynakça*] yeniden yazılmasıyla ilgili verilen ödevler aşama aşama yerleştirilmiş ve araştırmacı tarafından her hafta kontrol edilmiştir.

4. Yansıtıcı ğretim uygulamalarıyla verilen akademik yazma eğitimi sonucunda 14 hafta boyunca aşama aşama yazılan akademik makale bölümleri birleştirilerek tek parça halinde araştırmacı tarafından teslim alınmıştır.

5. Son olarak, süreç boyunca toplanan yansıtıcı günlükler bir araya getirilmiş, sürece dair betimsel analizler yapılmış ve bu araştırmanın bulguları ortaya çıkmıştır.

3. Bulgular ve Yorum

3.1. Uygulama süreci ve ğretim yöntemi (yansıtıcı ğretim) ile ilgili ğretmen adaylarının yansıtıcı günlüklerinden elde edilen bulgular

Yansıtıcı ğretim uygulamalarıyla akademik makale yazma ğretimi programının başında ğretmen adaylarının ders izlencesi aracılığıyla 14 haftalık uygulama sürecinde yapılacaklarla ilgili bilgilendirilmesinin, sürecin yapılandırılması ve gidişatla ilgili daha sonradan çıkabilecek problemlerin önlenmesi açısından önemli olduğu düşünülmüştür. Öğretmen adayları, kendilerine yapılan bu bilgilendirmelerden hoşnut olduklarını belirtmişlerdir:

...Hocamız, girdiğimiz bu ilk dersinde önce kendini tanıttı. Sonra tek tek kendimizi tanıtmamıza izin verdikten sonra Türkçe I Yazılı Anlatım dersinin amaçlarını, izleyeceğimiz yolu, kurallarını bize açıkladı. Daha sonra bize, dersimize yönelik bir izlene verdi. Bu izlenede, derste verilecek ödevler, bu ödevlerden elde edilecek verim ve ödevlere verilecek puanlar belli bir sıralamayla verilmişti. Ne yapacağımızı bilmemiz, önceden derse hazırlanmamız ve bilinçli gelmemiz açısından çok güzel bir Şey bence... (K18/ ğrenci Günlüğü/ 12.10.2012)

Öğretmen adaylarının tümü, ders izlencesi dağıtılmasından memnuniyetlerini bildirirken, diğer ders hocalarının da bu tarz bilgilendirmeler yapması gerektiğini, derse neyi öğreneceklerini bilerek gelmek istediklerini ifade etmişlerdir:

...bu derste hangi konuları işleyeceğimizi bilmek çok hoşuma gitti. İnsanın neyi öğreneceğini bilerek hareket etmesi gerekir. Keşke diğer hocalarımız da dönemin başında hangi konuları işleyeceklerini söyleseler. Biz de okula gelirken boş boş gelmek yerine, hangi derste ne ğreneceğimizi bilesek....(K1/ ğrenci Günlüğü/ 12.10.2012)

Yansıtıcı ğretim uygulamalarıyla akademik makale yazma programının uygulanacağı çalışma grubunun, yansıtıcı öğretime dair herhangi

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmen Adaylarının Yansıtıcı Öğretim Uygulamalarıyla
Akademik Yazma Öğretimi Üzerine Görüşleri

bir bilgisinin olmamasından dolayı, ilk hafta, tanışma, ders izlencesi ve izlence üzerine yapılan konuşmaların ardından, araştırmacı tarafından sadece yansıtıcı günlükler hakkında olmak üzere bilgilendirme yapılmış; nasıl yazacakları, nelere dikkat etmeleri gerektiği konusunda direktifler verilerek, ilk haftadan itibaren *yansıtıcı günlük* tutmaları istenmiştir. Ayrıca, her hafta yazdıkları günlükleri, bir sonraki hafta araştırmacıya teslim etmeleri sağlanmıştır.

Öğretmen adaylarının neredeyse hepsi normal hayatlarında günlük tutmadıklarını ifade etmiş ve Türkçe I: Yazılı Anlatım dersi için düzenli olarak her hafta istenen bu uygulama için şaşkınlıklarını belirtmişlerdir:

İlk kez böyle bir günlük tutacağım için birazcık da olsa üzerimde bir şaşkınlık var. Bu yazdıklarımı günlük diyoruz; ama bunun bir nevi ödev olduğunu düşünüyorum. Böyle bir ödevimin olmasından da gayet memnun oldum. Öğrenciler genellikle ödevleri sevmezler; fakat bu ödevin beni geliştireceğini düşünüyorum. Mesela bugün işlediğimiz konular çerçevesinde düşünenecek olursam, hem okul hayatım, hem de sosyal hayatım için birçok şey kazanacağımın farkına vardım..(K33/ Öğrenci Günlüğü/12.10.2012)

Yine bazı öğretmen adayları, ilk kez tuttukları günlükleri alışkanlığa dönüştürmeye dair isteklerini de şöyle ifade etmişlerdir:

Satırlarıma başlarken ilk defa günlük yazmanın heyecanıyla karşı karşıya kaldığımı belirtmek istiyorum. Bu yeni başlangıcın bir daha son bulmaması tek isteğim. (K16/ Öğrenci Günlüğü/12.10.2012)

Hocamız günlük tutmamızı istedi her yazılı anlatım dersimizle ilgili. Bunu neden yaptığımızı anlayamadım pek. Günlük yazmak da huyum değildir. Ama bunlar bizim yararımıza olacaktır. İnşallah günlük tutmaya da alışırım böylelikle.(K2/ Öğrenci Günlüğü/ 12.10.2012)).

Cuma günleri 15:00-17:00 arası olan Türkçe I Yazılı Anlatım dersi, hem haftanın son günü, hem de günün son dersi olması sebebiyle öğretmen adaylarının zihnen yorulduğu bir zamana denk gelmektedir. Yazılı Anlatım dersinin, daha da özelde akademik makale yazma dersinin çok fazla odaklanmayı gerektiren bir ders olduğu dikkate alınırca, hem araştırmacının hem de öğretmen adaylarının, yerinde bir şikayet dile getirdikleri görülmektedir.

Güzel bir günün son çeyreğine girdiğimiz ders olan Türkçe I yazılı anlatım dersine pek iyi başlayamadım. Galiba üzerimde bir haftanın

yorgunluğu vardı. İlk on beş dakika kendimi toparlayamadım.(K16/ Öğrenci Günlüğü/ 07.12.2012)

Hafta boyunca yoğun geçen bir ders programımız var. Bu dersi ne kadar sevsem de, haftanın son gününün son saatinde olması kendimi derse vermeme engel oluyor bazen. Yine de elimden geleni yapıyorum.(K11/ Öğrenci Günlüğü/ 21.12.2012)

Yansıtıcı öğretim sürecinin en önemli araçlarından video kayıtları, öğrencileri biraz tedirgin etmiştir. Bu, günlüklere şu şekilde yansımıştır:

...bugün hocamız dersin bir proje kapsamında olduğunu söyleyerek kamera eşliğinde dersi işledi. Kameranın ilk çalışmaya başladığı dakikalar bizi gerdi belki ama sonradan kamera olduğu bile unutuldu..(K4/ Öğrenci Günlüğü/ 09.11.2012)

Derste kamera olduğundan, arkadaşlar ön sıraları boş bırakmışlardı ancak hocamızın ricası üzerine arkadaki birkaç arkadaşımız ön sıralara geçtiler(K10/ Öğrenci Günlüğü/ 09.11.2012).

Hocamız bugün bir farklılıkla geldi sınıfa. Kamera açık bir şekilde ders işledik. Kameradakileri yalnızca kendisinin izleyeceğini, başkasına izlettirmeyeceğini söyledi. Açıkçası biraz kasıldım. Hocanın görmeyeceği bazı halleri sürekli gözleyen bir gözün olduğunu hissetmek iyi olmadı gibi..(K18/ Öğrenci Günlüğü/ 09.11.2012).

Öğrenciler, kamera kayıtlarını başkasının izlemeyeceğine ikna olduktan ve çekim işlemleri sürekli hale geldikten sonra, dersler doğal akışına dönmüştür.

Araştırmacı derslerde bir bütünlük olması ve video çekimlerinin parça parça olmaması için ikinci haftadan itibaren dersleri blok (aralıksız 90 dakika) yapmaya karar vermiştir. Ancak öğrenci günlüklerine bu konuyla ilgili yansıyan yorumlar olumsuz olduğu için 4. haftadan itibaren blok ders uygulamasından vazgeçilmiştir. Bu konudaki öğrenci yorumları şu şekildedir:

Dersi işleme metodumuz ve hocamızın performansı gayet iyiydi. Dersi blok işlemek güzel ama memnun kalmayan arkadaşlar vardı(K6/ Öğrenci Günlüğü/ 02.11.2012).

Ders çok güzeldi ama hoca blok yaptığı için son yarım saatte uyukum geldi (K12/ Öğrenci Günlüğü/ 02.11.2012).

...fakat dersi blok yaptığımız için çok sıkıldım, başım çok ağrıdı (K14/ Öğrenci Günlüğü/ 02.11.2012).

Derslerin işleniş şekli ile ilgili olarak, öğretmen adayları, genellikle memnuniyetlerini dile getirmişlerdir. Özellikle, derste soru-cevap tekniğinin

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmen Adaylarının Yansıtıcı Öğretim Uygulamalarıyla
Akademik Yazma Öğretimi Üzerine Görüşleri

kullanılması, dersin yapılan yorumlar ve verilen cevaplar doğrultusunda ilerlemesi, yansıtıcı günlüklerde dikkatle üzerinde durulan noktalardan biridir:

*...Ben şu aşamada, ben olsam bu konuyu böyle işlerdim diyemiyorum. Dersi işleme yöntemimiz gayet güzel. Zaten bana göre en anlaşılır, en zevkli ders soru-cevap yöntemi ile işlenen derstir. Bu bağlamda, bu haftaki dersimiz iyiydi. Temennim hep böyle olmasından yana***(K6/ Öğrenci Günlüğü/ 02.11.2012).**

*...Bu konular kuru kuruya anlatılsa çok sıkıcı olurdu. Slaytlar, soru cevap tekniği, hocamızın eğlenceli anlatışından dolayı ders güzel geçiyor***(K11/ Öğrenci Günlüğü/ 09.11.2012).**

*...Hocamız derse sıcak bir giriş yaptı. Temel dil becerileri konusuna giriş yaptık. Bu konuyu konuşurken öğrencilere söz hakkı verme konusundaki ayarını kendi adıma yerinde buldum. Hoca öğrencilere değer veriyor ve bunu hissettiriyor***(K19/Öğrenci Günlüğü/ 09.11.2012).**

*...Hocamızın dersi önemseydiği ve belli bir emek sarf ettiği ortadaydı. Önceden hazırlık yapmış. Dersi körü körüne sadece kendi de anlatmadı. Öğrencilerin de derse katılmasını sağlayarak aktif ders ortamı oluşturdu. Biraz olsun endişelerim azaldı***(K21/Öğrenci Günlüğü/ 16.11.2012).**

Her ne kadar öğretmen adaylarının geneli dersin soru-cevap tekniğiyle ilerlemesinden memnun olduklarını bu ve bunun gibi cümlelerle ifade etseler de, bu durumdan sıkıntı duyanlar da görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

*...Bizden görüş alması çok doğru bir yöntemdi. Çünkü birçok hocamız bu konuda aynı davranmıyor. Aslında derse pek katılım sağlayamıyordum. Nedenini pek bilemediğim yabancı bir ceylan ürkekliliği vardı. Aslında sorulan her soruya bir cevabım vardı ama kelimeleri toparlayamıyordum. Heyecanım her sorulan soruda kat ve kat artıyordu...***(K16/ Öğrenci Günlüğü/ 16.11.2012).**

*...Hocamızın her ders sürekli sorular sorarak ders işlemesi beni kaygılandırıyor. Bana sorar da bilemezsem ve arkadaşlarıma rezil olursam diye çok korkuyorum. Aslında cevaplar yanlış da olsa hocamız doğru cevaplar vermemiz için yorumlar yapıp ipuçları veriyor ama yine de korkuyorum bana soru sorulmasından***(K8/ Öğrenci Günlüğü/ 30.11.2012).**

Soru-cevap ve yorumlara dayalı ders işlenişinden sıkıntı yaşayan öğrencilerin, bireysel manada daha içe kapanık, arkadaşlarıyla iletişimi sınırlı

Öğrenciler olduğu dikkate alınırrsa, yansıtıcı günlüklerdeki bu kaygılarının normal olduğu söylenebilir.

Araştırmacı, derslerinde bilgisayar üzerinde hazırladığı renkli power point sunuları kullanmıştır. Biçim ve içerik bakımından sunum hazırlama tekniklerine uygun olarak hazırlanan bu sunularla ilgili olumlu görüşler şu şekildedir:

...Hocamız slayt hazırlamıştı. Grsel öğelerden de yararlanarak dersin zevkli geçmesini sağladı. Makalede olması gerekenleri anlattı (K21/ ğrenci Günlüğü/ 16.11.2012).

...derslerin akıllı tahta üzerinde slaytlarla anlatılması çok güzel. Öğrencilik hayatımda ilk defa akıllı tahtayla ders işlemeye bu derste başladım. Dokununca görüntülerin değişmesi ve hocamızın anlatım şekli çok güzel.. (K40/ ğrenci Günlüğü/ 16.11.2012).

Ders içinde sadece bir araç olarak ve görsel destek amacıyla kullanılan power point sunusuyla ders işlenmesinden rahatsız olan öğrenciler ise görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

...Her şey iyi geçti diyebilirim derste. Makale yazmanın şartlarını öğrenirken çok eğlendim diyebilirim. Tabi slayt hariç. ...ders slayttan işlenince uykumuz geliyor. (K22/ ğrenci Günlüğü/ 16.11.2012).

Yine, görsel desteği yetersiz bulan **K16** ise 30.11.2012 tarihli günlüğünde görüşünü “*Aslında hocamız derse gelirken bir kısım görsel materyaller kullansa konu ile ilgili daha pekiştirici olacaktır*” şeklinde belirtmiştir. Ancak araştırmacı, akademik makale yazma konusunda power point sunusu ve örnek makale incelemeleri dışında, başka ne tip görsellerin kullanılacağına dair araştırmalar yapmış ve herhangi bir sonuca ulaşamamıştır.

Derslerde araştırmacı ile ilgili, bireysel bir olumsuz değerlendirme ise **K19**’un “*..Derste olumsuz gördüğüm tek yön, sınıfta konuşurken arka sıralara doğru fazla ilerlemesiydi. Böyle olunca öndekiler de onu az görüyor.. (30.11.2012)*” şeklindeki ifadesi olmuştur. Araştırmacı kamera kayıtlarını da izleyerek U düzenindeki sınıfın tamamına hakim olabilmek adına çok fazla hareket ettiğini ve öğrencinin eleştirisinin yerinde olduğunu tespit etmiş, bu davranışlarını en aza indirmeye çalışmıştır.

Yansıtıcı ğretimin en önemli ögesi, şüphesiz ğrenci çalışmalarının yansıtılarak hem öğrencinin hem de ğretmen ve diğer öğrencilerin değerlendirmeler yapmalarını sağlamaktır. Bu bağlamda, ğretmen adaylarından istenen ilk makale ödevinden itibaren, yaptıkları çalışmaların

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmen Adaylarının Yansıtıcı Öğretim Uygulamalarıyla
Akademik Yazma Öğretimi Üzerine Görüşleri

fotoğraflarının çekilerek zaman zaman yansıtılmasına yönelik ilk uygulamalarla ilgili görüşler genellikle olumsuz olmuştur:

...Genel olarak ders güzeldi ama hocamız geçen hafta yazdığımız makaleleri projeksiyon ile yansıtıp yorumlar yapacağını söylediği için çok heyecanlandım ve korktum (K13/ Öğrenci Günlüğü/ 09.11.2012).

..Aslında derse gelirken korkuyordum. Çünkü geçen hafta verdiğimiz makalelerin sınıfta okunacağını düşünüyordum. Ama umduğum gibi olmadı ve benimki yansıtılmadı. Hala rezil olmadığım aklıma geldikçe mutlu oluyorum(K22/ Öğrenci Günlüğü/ 09.11.2012).

...hocamız makalelerimizi projeksiyonla yansıtıp yorumlar yaptı ve biz de yorum yaptık.. Yalnız benim makalem gösterilmedi. Bir taraftan buna çok sevindim. Çünkü makalelerinde çok fazla hata olanlar gösterildi. Muhakkak ki benim makalem de hatalı; fakat projeksiyonda yansıtılacak kadar hatalı olmamasına sevindim. (K31/ Öğrenci Günlüğü/ 09.11.2012).

Öğretmen adaylarının bu tür kaygılarını gidermek adına araştırmacı, uygulama esnasında yapılan eleştirilerin rencide edici olmaması için bütün öğretmen adaylarına uyarılarda bulunmuş, yansıttığı çalışmanın kime ait olduğuna dair açıklama yapmamış ve isimleri saklamış; çalışmanın sahibinin de, çalışmanın kendisine ait olduğunu söylememesi için yönlendirmeler yapmıştır. Bu, hem öğrencilerin kaygısını azaltmış, hem de onları daha yapıcı eleştiriler yapmaya odaklamıştır:

Bu dersimizde hoca, makalelerimizi tahtaya yansıtı. Makalelerde yapılan hataları gösterdi. Tahtaya yansıtılan makalelerin isimlerini göstermeden yansıtı. İsimlerin yansıtılmaması bence çok doğrudu. Çünkü eğer isimler yansıtılsaydı makaleyi yazan arkadaşımız eleştirilerden dolayı üzülebilirdi... (K14/ Öğrenci Günlüğü/ 09.11.2012).

..Hocanın amatör makalelerimiz karşısında bize nesnel eleştirilerde bulunması, bizi rencide etmemesi ve bunu bize de öğütlemesi bence güzel bir davranış ve bir akademisyene yakışır bir tavidir.(K19/ Öğrenci Günlüğü/ 09.11.2012).

Yansıtma uygulamalarının standartları belirlendikten sonra öğretmen adayları daha profesyonel değerlendirmeler yapmış, yansıtılan çalışmalar üzerinden kendi eksiklerini de belirleyebilme şansı yakalamışlardır:

Hoca yazdığımız makaleleri tahtaya yansıtı. Sınıf hocanın anlattıklarından yararlanarak bu makaleleri değerlendirmeye çalıştı. Bunun

Çok etkili bir yöntem olduğunu düşünüyorum; çünkü haftaya teslim edeceğimiz ödevleri yazarken bu konuşmalar aklıma gelebilir. Aynı yanlışları yapmamaya çalışırım.(K15/ ğrenci Günlüğü/ 09.11.2012).

...bu haftaki konu, teslim edilen makalelerin analizini yapmaktı. Birkaç arkadaşımızın yazdıkları makaleler üzerinden tartıştık. Hepsini çok acemice yazılmıştı. Yorumlara katılmak istedim; fakat benim makalemin gösterilen makalelerden bir farkı olmadığı için, eleştiri yapmak biraz etiksizliğe kaçardı... (K16/ ğrenci Günlüğü/ 09.11.2012).

Bu derste, yaptığımız çalışmaları (makale diyemiyorum) inceledik. Sınıfça makaleler üzerinde durduk, makaleleri eleştirdik. İncelenen 4 makaledeki yanlışlıklar hemen hemen aynıydı. Sanırım makale yazma konusunda sınıfa aynı durumdayız. Yalnızca kendi makalemden farklı olarak arkadaşlarımda şu hatayı tespit ettim. Hemen hepsini çok genel konular seçmişler. Bence seçilen hiçbir konu şu ana kadar anladığım makale formatına uygun değildi. Bu konuda kendimi, arkadaşlarıma oranla daha şanslı buldum. (K19/ ğrenci Günlüğü/ 09.11.2012).

...hocamız önceden yazdığımız makaleleri yansıttı. Yanlışlarımızı belirlemiş. Bizim de bu makaleler üzerine eleştiri yapmamızı istedi. Gerçekten diğer derste öğrendiklerimle makaleleri karşılaştırdım(kendi makalem dahil) makale hakkında hiçbir şey bilmediğimi gördüm. Aslında iyi oldu. Öğrendiklerim ile kendimi eleştirebildim.bu süreç çok yoğun ve heyecanlı bir süreç benim için. Ortaya nasıl bir yazı çıkacak merak ediyorum. Hocamız ilk derste dersin "süreç odaklı" olacağını söylemişti. Haftalar ilerledikçe bunu daha iyi anlıyorum...(K21/ ğrenci Günlüğü/ 09.11.2012).

Bu derste, yazdığımız ilk makaleler üzerinde durduk. Ve hatalarımızın neler olduğunu değerlendirdik. İlk makalelerimizin çok amatörce ve hatalarla dolu olduğunu gördük. Hatalarımızın üzerinde durarak nasıl dzeltebileceğimizi sınıf ortamında tartıştık..(K25/ ğrenci Günlüğü/ 09.11.2012).

Bugünkü ders bana göre çok verimli oldu. Bir an bile sıkılmadan dinledim. Makale konusunda yaptığımız yanlışların bizzat kendimiz üzerinden gösterilmesi yanlışlarımızı daha iyi kavramamızı sağladı. Daha nceki hafta yakındığım "ders sıkıcı geçiyor" ifadesini bu hafta söylemek çok yanlış olur. ...Diğer yandan hala kendimi makale yazma konusunda çok yetersiz hissediyorum..(K29/ ğrenci Günlüğü/ 09.11.2012).

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmen Adaylarının Yansıtıcı Öğretim Uygulamalarıyla
Akademik Yazma Öğretimi Üzerine Görüşleri

Neredeyse araştırma grubundaki öğretmen adaylarının tamamı, bu ve benzeri ifadelere günlüklerinde yer vermişlerdir. Arkadaşlarının yanlışlarını eleştirerek, bir sonraki ödevlerinde aynı yanlışlara düşmemeye dikkat ettiklerini de ifade etmişlerdir. Ancak bir öğrenci duruma farklı yaklaşmıştır:

...Hoca yazıları projeksiyonla yansıtarak yanlışları görmemizi istiyor hep. Fakat ben olsaydım öğrencilere, hiçbir deneyimleri olmadan makale yazdırmazdım. Başka biri tarafından yazılmış ve hatalı makaleler bularak, öğrencilerin bu hatalara düşmemelerini isterdim. Böylece de öğrenci, kendi makalesi yansıtıldığında hem kendi içinde belli düşünce fırtınaları meydana getirmezdi, hem de başkalarının düştüğü hataya düşmezdi. (K2/ Öğrenci Günlüğü/ 07.12.2012).

Öğrencinin eleştirisinin haklılık payı olmasına rağmen yaparak yaşayarak, kendi deneyimlerine uygun olarak öğrenme anlayışına uygun olmadığı düşünülmektedir. Çünkü kendi hatalarını görmek başkalarının hatalarını görmekten daha etkili öğrenmeler sağlayacaktır.

Ders işleme süreci ile ilgili klasik yöntemlere alışık olan bazı öğrencilerin eleştirileri gibi, çağdaş yönetime alışık bazı öğrencilerin de eleştirileri olmuştur:

Bugün derste işlenen hemen hemen her şeyi anladım. Ancak derslerde biraz daha fazla not tutturularak ve daha yavaş ilerlersek, derslerin bize daha faydalı olacağını düşünüyorum. (K26/ Öğrenci Günlüğü/ 09.11.2012)

...Kendimi hocamın yerine koyuyorum da, ben olsam. Öğrencinin dikkatini derse çekmek için arada komik videolar izletirdim. (K27/ Öğrenci Günlüğü/ 09.11.2012)

Ders sıkıcı... belki de dersin içeriğiyle alakalı bir sıkıcılıktır bu. Sonuçta bir makalenin nasıl yazılacağı ne kadar eğlenceli ve ilgi çekici anlatılabilir ki..? makale dediğimiz şey zaten ciddi, soğuk, resmi bir şey. Bu dersi konudan sapmadan ilgi çekici hale getirmek bence imkansız. Bu nedenle arada bir ders dışı eğlenceli izletiler yapılabilir. (K236/ Öğrenci Günlüğü/ 09.11.2012)

Araştırmacı bu dersin bir bilgiden ziyade beceri dersi olması yönünde çaba gösterdiğinden K26'nın bu eleştirisine biraz daha yavaş ilerleme konusunda karşılık vermiş; ancak not tutturma, yazı yazdırma gibi klasik yaklaşımlardan kaçınmıştır. K27 ve K36'nın eleştirisi ise dersin içeriğinden çok fazla uzaklaşılacağı düşüncesiyle dikkate alınmamıştır.

3.2. Akademik makalede bulunması gereken temel özellikler ve bölümlerle ilgili görüşler

3.2.1. “Genel zellikler” (bilim ve işlevleri, yazım kuralları, tarafsızlık, kelime seçimi vs.) boyutuna yönelik dersle ilgili görüşler

Bu aşamada, araştırmacı bilim ve işlevleri hakkında bilgiler vermiş, yazma türlerini tanıtarak akademik yazıların taşınması gereken niteliklerden bahsetmiştir. Akademik bir yazıyı kaleme almak için gerekli olan temel unsurları (biçim, içerik, etik, anlatım) ipuçları yoluyla öğrencileri derse katarak buldurmaya çalışmıştır.

Bugün temel dil becerilerini inceledik. Makale yazımında konu seçiminin ne kadar önemli olduğunu öğrendim. Hangi konunun kendi ilgi alanıma uygun olduğunu önemini öğrenmem makale yazımında bana yardımcı olacak.

Özellikle bilimsel makalenin özelliklerini ve yazmanın diğerk makalelere göre daha incelikli olduğunu öğrendim. Burda kullanılacak dilin biçimi ve okuyucu üzerindeki etkisi bana yazacağım makalelerde yardımcı olacak.

Bugünkü dersin, makale yazımına girişte önemli bir adım olduğunu düşünüyorum (K3/ ğrenci Günlüğü/ 09.11.2012).

Bugünkü dersimizde temel dil becerileri, konuşma dili ve yazı dili arasındaki farkları ğrendik. Ardından makale yazmak için gerekli olan donanımları konuştuk (K11/ ğrenci Günlüğü/ 09.11.2012).

Araştırmacı, verdiği bilgilerden hareketle, öğrencilerden bir önceki hafta istediğı ön test mahiyetindeki makaleler hakkında öğrencilerle birlikte değerlendirmeler yapmıştır:

Bugünkü Türkçe I yazılı anlatım dersinde, ilk önce yazdığımız makaleler üzerinde biraz durduk. hocamız hiçbirimizin yazdığı makalenin tam olarak bilimsel bir makale olmadığını söyledi. Makaleyi yazarken daha çok denemeyle karıştırdığımızı ve genellikle söz sanatları ve edebi cmlerle süslemiş olduğumuzu söyledi. Haftayaki dersimizde birkaç arkadaşın makalesini slayttan yansıtıp eleştireceğimizi, bir makalenin nasıl yazılması gerektiğini öğreneceğiz. (K8/ ğrenci Günlüğü/ 09.11.2012).

Genel olarak bu doğrultuda bildirilen görüşlerin yanında, bir önceki hafta yazıp getirilen makalelere yönelik öz değerlendirmeler de olmuştur:

Bugün yazılı anlatım dersinde, temel dil becerileri, bilimsel makalede konu seçiminde dikkat edilmesi gerekenler, makalede ihmal edilmemesi gereken maddeleri işledik. Ders güzel geçiyor. Ama “hocanın anlattıklarına göre bizim

yazdığımız yazılar makale değil, daha çok deneme bence...”(K5/ Öğrenci Günlüğü/ 09.11.2012)

Derste öğrendiğim en önemli şey; bize lise yıllarında öğretilen bilimsel dedikleri ve üstünkörü yazdırdıkları makale ile bu derste öğrendiğimiz bilimsel makale arasında dağlar kadar fark olduğunu anladım. (K31/ Öğrenci Günlüğü/ 09.11.2012)

Bu derste bir şey fark ettim, ben yazmasını bilmiyorum. Hem de hiç. Maşallah hocalarımız lisede bir şey öğretmemişler. Ama bu derste bayağı bir şeyler öğrendim.(K41/ Öğrenci Günlüğü/ 09.11.2012)

Görüldüğü gibi, öğrenciler ilk haftadan itibaren kendilerine dışardan bir göz olarak bakmaya, kendi öğrenmeleri hakkında değerlendirmelerini yansıtmaya başlamışlardır.

Sürecin sağlıklı işlemesi için ders izlencesine sadık kalınmaya çalışılmış, verilecek ödevler ve yaptırılacak çalışmalarla ilgili önceden açıklamalar yapılmıştır. Araştırmacı tarafından dağıtılan, “giriş” bölümünün yazılmasına yönelik bir ön hazırlık niteliğindeki fotokopi bir sonraki hafta derse getirilmek ve üzerinde çalışılmak üzere dağıtılmıştır.

Bu, öğrenci günlüklerine de yansımıştır:

...Bize bilimsel araştırmalarda alanyazın nedir? Nasıl yapılır? Adı altında bir fotokopi verdi ve bunu haftayaki dersimize kadar okumamızı istedi... (K10/ Öğrenci Günlüğü/ 09.11.2012)

3.2.2. “Giriş” bölümünün yazılmasına yönelik dersle ilgili görüşler

Araştırmacı, akademik bir makalenin giriş bölümünün nasıl olması gerektiğine dair bir önceki hafta dağıtmış olduğu fotokopi üzerinden öğrencilerin yorumlar yapmasını istemiş, derse aktif katılımı sağlayarak “Giriş” bölümünün taşınması gereken özellikleri tahtada sıralamıştır. K2 bunu;

Bugün derste, öncelikle, önceki hafta işlediklerimizi tekrar ettik ve daha sonra bir bilimsel yazının nasıl yazıldığı konusunda konuştuk. Hocamız kamera getirdi ve ders kamera eşliğinde işlendi. Hocamızın verdiği fotokopyi okuduk ve bilimsel makalenin giriş bölümünün nasıl olduğunu, metinde nasıl bir tavır takınmak gerektiğini bir nebze olsun öğrendik. Ders sonunda hoca birkaç dergi dağıttı, bunları inceledik.(K2/ Öğrenci Günlüğü/ 16.11.2012). şeklinde ifade etmiştir.

Öğrencilerin genel anlamda makale yazmaktan çekinmesinin temelindeki ana sorunlardan biri, “Giriş” bölümünde özellikle olması vurgulanan literatür hakimiyeti ve alıntılar yapmadır. Araştırmayı sevmeyen öğrencilerin bu noktadaki zgven eksikliklerini K6 şöyle ifade etmiştir:

Yazılı anlatım dersi, gözümüzde büyüttüğümüz ve korktuğmz bir ders sınıf genelinde. Bilimsel bir makale nasıl yazılır? Sanki bu soruya çok yabancıymışız gibi, yabancı olduğmz tek nokta “kendimize güven”. Eğ­er ki araştırmayı sevsek, araştırmaktan korkmasak yapılabilecek en kolay iş.

Diğ­er yandan, sözel bölüm öğrencisiyim, lisede Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerimizden bir tanesi bile gelip de makale şöyle yazılır demedi.

Makaleyi geçtim, lisede kim dedi ki bir konu bulun, o konu üzerinde araştırma yapın, tartışın filan? Hiçkimse.. (K6/ Öğrenci Günlüğü/ 16.11.2012).

Araştırmacı, farklı dergiler dağıtarak öğrencilerin incelemelerini istemiş, “giriş”i yazarken gerekli olan biçimsel koşulları da bir önceki haftadan hareketle tekrar hatırlatmış, kendilerinden ödev olarak istediğı giriş bölümü için bu noktalara dikkat etmeleri gerektiğini vurgulamıştır.

... makale için gerekli olan biçimsel kuralları işledik. Bir makale yazarken yazının tipi, puntosu, kenar boşlukları, başlık yazma kuralları üzerinde durduk. Daha sonra hocamız birkaç dergi dağıttı. Biz bu dergilerdeki makale örneklerinin nasıl yazılmış olduklarını inceledik. ... Biz tüm derslerin sonunda sanırım iyi bir makale yazmayı başaracağız. (K10/ Öğrenci Günlüğü/ 16.11.2012).

Öğrenciler her ne kadar araştırmayı sevme konusunda yetersiz olsa da, görüldüğü gibi, uygulamaların bol olmasından dolayı süreç sonunda akademik makale yazmayı öğrenebileceklerine inanmaktadırlar.

...bugünkü ders ne yazık ki bende biraz umutsuzluk yarattı. Ancak alanımızla ilgili, kaynağı bol bir konuyu kurallarına göre yazmamız dahilinde sorunun çözüleceğı beni rahatlattı (K17/ Öğrenci Günlüğü/ 16.11.2012).

...şunu itiraf etmeliyim ki, hocanın bana yazdırdığı makale beni bir yerden başka bir yere götürecektir. İlk defa uygulayarak bir şey öğreniyorum. Öncesinde bu uygulama hoşuma gitmemişti, fakat hocama şimdi hak veriyorum. Hocama beni bir edebiyatçı gibi hissettirdiğı için teşekkür ederim(K27/ Öğrenci Günlüğü/ 16.11.2012).

Verilen “giriş bölümü yazma” ödevini başarabileceğine inanan iki öğrenci ise görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir.

...bugünkü derste bize verilen ödevin çok ağır olduğunu ve bunu nasıl yapacağımı an itibarıyla kara kara düşünmeye başladım. Bize verilen ilk ödevde hemen hemen hiçkimse iki sayfa makale yazamamışken, bugün verilen ödevde sadece iki sayfa makalenin giriş bölümünü yazmamız isteniyor. Bence verilen bu ödev, herkese çok ağır gelmiştir..(K26/ Öğrenci Günlüğü/ 16.11.2012)

Hocamız bizden giriş yazmamızı istiyor. İşimiz çok zor. Çünkü daha önce böyle bir şey görmedim ve bu ilk tecrübem olacak. (K41/ Öğrenci Günlüğü/ 16.11.2012).

Ders sonunda araştırmacı tarafından dağıtılan, “yöntem” bölümünün yazılmasına yönelik bir ön hazırlık niteliğindeki fotokopi bir sonraki hafta derse getirilmek ve üzerinde çalışılmak üzere dağıtılmıştır.

3.2.3. “Yöntem” bölümünün yazılmasına yönelik dersle ilgili görüşler

Araştırmacı, bir hafta önceki ders sonunda öğrencilere dağıtılan örnek yöntem bölümünün derse gelmeden incelenmesini istemiş, buradan hareketle bu derste, yöntem bölümünün ne olduğu, nasıl yazılması gerektiği, taşınması gereken özellikleri öğrencilerle tartışarak ortaya koymuştur.

Öğrenciler genel olarak bu bölümün “Giriş” bölümünü yazmaktan daha kolay olduğuna inandıklarını belirtmiştir.

...Yöntem bölümü girişten daha kolaymış. En azından onlarca kaynağa başvurmak zorunda değiliz. Sadece hangi yöntemi kullanmak istiyorsak onu doğru seçmek ve doğru tanımlamak gerekiyormuş. Bu bölümü kolayca yazabileceğime inanıyorum...(K25/ Öğrenci Günlüğü/ 30.11.2012).

Bu hafta bilimsel makalenin yöntem kısmını yazmayı öğrendik. Yöntemin diğer bölümlere nazaran daha kısa olması beni çok mutlu etti. Zaten hep kalıplaşmış kelimelerle yazacağımız için bu haftaki ödevde çok zorlanacağımızı düşünmüyorum.(K36/ Öğrenci Günlüğü/ 30.11.2012).

Öğrencilerin bu bölümden korkmamalarındaki ana sebeplerden biri de neredeyse hepsinin tasarladıkları akademik makalelerde derleme/doküman analizini tercih ediyor olmalarıdır. Diğer desenler hakkında teker teker ayrıntılı bilgi verilse de hem seçilen konuların içeriği hem de birinci sınıf öğrencilerinin akademik yazma seviyeleri bakımından en kolay desenin bu olduğu görünmektedir.

...Dersimizde bilimsel araştırma yöntemlerini bir slayt üzerinden işledik. Makale yazarken kullandığımız yöntem neye giriyor bulduk. Bir kişi hariç, hemen hemen hepsi derleme yöntemine giriyordu. Ayriyeten benimki kültür analizine de benziyordu. (K19/ Öğrenci Günlüğü/ 30.11.2012).

...yöntem bölümünü yazmayı öğrendik. Benim konum ve birçok arkadaşımın konusu döküman analizine giriyor. Buna seviniyorum çünkü en azından bu bölümü yazarken arkadaşlarımdan fikir alabilir, birlikte hareket edebilirim...(K39/ Öğrenci Günlüğü/ 30.11.2012).

Ders sonunda araştırmacı tarafından dağıtılan, “Bulgular ve Yorumlar” bölümünün yazılmasına yönelik bir ön hazırlık niteliğindeki fotokopi bir sonraki hafta derse getirilmek ve üzerinde çalışılmak üzere dağıtılmıştır.

3.2.4. “Bulgular ve Yorum” bölümünün yazılmasına yönelik dersle ilgili görüşler

Örnek makaleler üzerinden derslerini yürütmeye özen gösteren araştırmacı, bir hafta önceki ders sonunda öğrencilere dağıtılan örnek “bulgular ve yorumlar” bölümünün derse gelmeden incelenmesini istemiş, buradan hareketle bu derste, bu bölümünün ne olduğu, nasıl yazılması gerektiği, taşınması gereken özellikleri öğrencilerle belirleyerek tahtaya sıralamıştır. Konu işlenişi, örnekler üzerinden gittiği için teorik bilgiye doğrudan yer verilmemiştir. Bu konuyla ilgili K1 aşağıdaki şekilde görüş belirtmiştir:

Bugün derste bir önceki haftaya göre daha az konu işledik. Aslında bunun sebebini konuların yerinin artık pratiğe dökülmeye başlanması olarak yorumluyorum. Sırasıyla giriş ve yöntem bölümlerini yazdığımız için artık sıra asıl konuda. Yani “bulgular ve yorumlar”da.(K1/ Öğrenci Günlüğü/ 07.12.2012).

Bulgular bölümüyle birlikte makale yazmanın mantığını anladığımı ve artık zorlanmadığımı söyleyen K33 ise aşağıdaki şekilde görüş belirtmiştir.

...Hocamız önceki haftanın tekrarını yaptıktan sonra Bulgular ve Yorumlar hakkında bilgi verdi. Bu bölümün ana bölüm gibi olduğunu, asıl anlatmak istenilenin geniş bir çerçevede alt başlıklar halinde ve birçok kaynağa başvurarak burada yazıldığını söyledi...ve hazırladığımız makalenin bulgular bölümünü en az üç sayfa şeklinde yazmamızı istedi. Galiba makale yazmanın mantığını anladım artık. Eskisi kadar zorlanmıyorum...(K33/ Öğrenci Günlüğü/ 07.12.2012).

Öğrencilerin geriye dönük eksiklikleri üzerine her hafta hatırlatmalar yapılmıştır. Bu hatırlatmalar onların hem yazdıkları eski bölümlerdeki hataları düzeltmelerine, hem de bulgular ve yorumlarda benzer hatalara düşmemelerine yardımcı olacak niteliktedir.

..Bu ders bulgular ve yorumlar bölümünü önce teorik olarak sonra da örnek makaleler üzerinden inceleyerek öğrendik...geçmiş eksiklerimiz hakkında konuştuk..(K42/ Öğrenci Günlüğü/ 07.12.2012).

Ders sonunda araştırmacı tarafından dağıtılan, “Sonuç ve Öneriler” bölümünün yazılmasına yönelik bir ön hazırlık niteliğindeki fotokopi bir sonraki hafta derse getirilmek ve üzerinde çalışılmak üzere dağıtılmıştır.

3.2.5. “Sonuç ve Öneriler” bölümünün yazılmasına yönelik dersle ilgili görüşler

Araştırmacı “sonuç ve öneriler” bölümü hakkında bilgi vermeden önce süreci en başından itibaren tekrar etmiş, her bölümün ana unsurlarını özetlemiştir. Sonuç ve öneriler bölümünün yazılması için gereken şartları, yine bir önceki hafta öğrencilere dağıtılmış olan örnek sonuç bölümünden hareketle anlatmıştır.

Bu haftaki dersimizde genel bir tekrar yaptık. Bir şeyler kaleme almayı seviyorum. Ama makale gibi bir bilimsel yazı yazmak gerçekten farklıymış. Elimden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyorum. Az kaldı ödeve son halini vermeye. Sonuç ve öneriler bölümüne geçtik. Son halini merak ediyorum.

Hoca en ince ayrıntısıyla anlatmaya çalışıyor. Onu dinledikten sonra ek olarak ben de araştırıyorum. İnşallah yetiştiririm haftaya.. (K21/ Öğrenci Günlüğü/ 14.12.2012).

Öğrencilerin, sona yaklaşmanın verdiği rahatlıkla hareket etmeleri ve yavaş yavaş artık akademik makalelerini sonlandırma sürecine girmeleri onlarda mutluluk uyandırmış, özgüvenlerini yerine getirmiştir.

...Sonuç ve önerileri yazacağım. Bulgulardan hareketle yazacağımız. Yani diğer bölümler kadar zor olmayacak. Yaklaşık on sayfa oldu makalem. İlk defa kendime bu kadar ait bir çalışmamın olduğunu hissettim. Kitap yazmış kadar emek sarfetmiş ve gururlu hissediyorum kendimi. Mutlu sona az kaldı...(K14/ Öğrenci Günlüğü/ 14.12.2012).

..evet, ben de bir şeyler başarabiliyormuşum. Zor oldu ama güzel oldu galiba be. Sonunda bir makalem olacak. Belki yayınlatabilirim bile..(K17/ Öğrenci Günlüğü/ 14.12.2012).

Görüldüğü gibi, öğrenciler sonuç ve öneriler bölümüyle akademik bir metni ortaya koyabildiklerini anlamaya başlamışlardır.

Ders sonunda araştırmacı tarafından dağıtılan, “Özet” bölümünün yazılmasına yönelik bir ön hazırlık niteliğindeki fotokopi bir sonraki hafta derse getirilmek ve üzerinde çalışılmak üzere dağıtılmıştır.

3.2.6. “Özet” bölümünün yazılmasına yönelik dersle ilgili görüşler

Özetin, akademik çalışmaların nihayetlendiği andan itibaren her bir bölümün kısaltılarak bir araya getirilmesi olduğu, öğrencilere daha önce dağıtılan özet örneği üzerinden anlatılmıştır. Öğrenciler genel olarak bu bölümle ilgili verilen ödev konusunda hiç zorlanmadıklarını belirtmişlerdir.

...Bütün makalenin en kolay bölümü herhalde bu ☺ her bölümde ne anlattığımı bildiğim için birer ikişer cümle ile bir araya getireceğim onları. En başta yazdıklarımız da bu kadar kolay olsaydı keşke (K29/ Öğrenci Günlüğü/ 21.12.2012).

...dönem bitiyor ve adeta bütün dönemi özetliyorum. Güzel olacak gibi bir his var içimde. Öğrendim ben bu işi. (K34/ Öğrenci Günlüğü/ 21.12.2012).

Ders sonunda araştırmacı tarafından dağıtılan, “Kaynakça” bölümünün yazılmasına yönelik bir ön hazırlık niteliğindeki fotokopi bir sonraki hafta derse getirilmek ve üzerinde çalışılmak üzere dağıtılmıştır.

3.2.7. “Kaynakça” bölümünün yazılması ve genel olarak sürecin değerlendirilmesine yönelik dersle ilgili görüşler

Araştırmacı daha önceden hazırlamış olduğu APA kurallarına göre düzenlenmiş kaynakça oluşturma, metin içi kaynak gösterme ve başlıklandırma ile ilgili notları öğrencilere dağıtmış, bunlar üzerinden tahtaya farklı kaynak gösterimleri ile ilgili örnekler sıralamıştır. Çok fazla ayrıntı isteyen bu konu öğrencilerin günlüklerinde giriş bölümünden bile daha zor olarak ele alınmıştır.

Sanırım makalenin en korkunç bölümü burası! Ne kadar çok ayrıntı var. Yok nokta, yok virgül, yok italik, yok düz, vs vs. nefret ettim. Her kaynak için bu kadar nokta virgül için uğraşacaksam makaleyi yazmak bundan daha kolaydı diyebilirim! (K30/ Öğrenci Günlüğü/ 04.01.2012).

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmen Adaylarının Yansıtıcı Öğretim Uygulamalarıyla
Akademik Yazma Öğretimi Üzerine Görüşleri

...*Bıktım! Metin içinde ayrı, dışında ayrı, editörlü kitap ayrı editörsüz ayrı, sıralama ayrı! Kaynak yazmanın en kolay bölüm olduğunu sanıyordum. Tam bir hayal kırıklığı oldu benim için maalesef.. tek tek noktasını virgülünü kontrol edeceğiz artık.. (K38/ Öğrenci Günlüğü/ 04.01.2012).*

Araştırmacı ayrıca kaynakça gösteriminin öğrenilmesine yönelik uygulamalı bir çalışma yapacağını da öğrencilere sunmuştur.

Araştırmacı dönem boyunca akademik makale ile ilgili anlattığı her bir bölüm için, öğrencilerden toplanan ödevlerden bir “giriş”, bir “yöntem”, bir “bulgular ve yorumlar”, bir “sonuç ve öneriler” ve bir de “özet” bölümü seçerek, isimleri gizli tutmak suretiyle yansıtmış, öğrencilerle birlikte değerlendirmeler yapmıştır. Böylelikle bir sonraki hafta teslim edilecek olan tam metinlerdeki eksikliklerin giderilmesini sağlamaya çalışmıştır. Tam metinlerin teslim edilmesi ile ilgili değerlendirmeler ise genel olarak aşağıdaki gibidir.

...*Bitti'mMakale yazmanın bu kadar zor ve geniş kapsamlı bir çalışma olacağını hiç sanmazdım. Ben oturup bir saatte makalenin bir sayfa olacağını sanıyordum. Ama çok fazla bölümden oluşan bir şeymiş... (K24/ Öğrenci Günlüğü/ 11.01.2012).*

...*Haftaya makalemizi bütün olarak teslim edeceğiz. Görünüyor ki sınavlara yine çalışamayacağım. Nedenini bilmiyorum ama bu ders, sınavlara çalışmamdan daha öncelikli gibi geliyor...(K29/ Öğrenci Günlüğü/ 11.01.2012).*

...*İlk ders gözümün önüne geldi ve sonra “vay be, ben neymişim” dedim. Koca makaleyi kendi başıma yazdım, helal olsun bana 😊 (K41/ Öğrenci Günlüğü/ 11.01.2012).*

4. Sonuç ve Öneriler

Türk dili ve edebiyatı öğretmen adaylarının yansıtıcı öğretim uygulamalarıyla yürütülen akademik makale yazma öğretimiyle ilgili *sürece ve öğretim yöntemine* yönelik değerlendirmelerini ifade ettikleri yansıtıcı günlüklerden elde edilen sonuçlar şöyledir:

- Ders izlencesi sunulması ve dönem boyunca yapılacakların dönem başında bildirilmesi öğretmen adaylarının ne öğreneceklerini bilmeleri açısından memnun edici olmuştur.

- Yansıtıcı günlükler tutmalarının istenmesi süreç başında şaşkınlık yaratsa da daha sonra kendilerini değerlendirme açısından bunun bir alışkanlığa dönüşmesini arzulamışlardır.

- Derslerin haftanın son günü ve son saatinde olması oğretmen adaylarının genelinde zihinsel bir yorgunluğu dile getirmeye neden olmuştur.

- Video kayıtları sürecin başından oğretmen adaylarını tedirgin etse de, daha sonra duruma alışılmış, dersler normal akışına dönerek kamera yok gibi davranılmıştır.

- Soru-cevap ve örnek metinlerle ders işleme şekli bütün oğretmen adaylarının derse katılmalarını sağlamış, süreci etkili kılmıştır.

- Derste araştırmacı tarafından zaman zaman kullanılan power point sunuları için fikir birliğine varılamamış, kimi oğretmen adayları etkili olduğunu, kimileriye uyku getirdiğini ifade etmiştir.

- Oğretmen adayları, kendilerine ait yazılı ürünlerin projeksiyonla tahtaya yansıtılarak değerlendirilmesinden süreç başında genellikle rahatsızlık duymuş, daha sonraları isimlerinin saklanması, değerlendirmelerin araştırmacıyla birlikte yapılması ve kendi hatalarını görerek oğrenmelerinden dolayı etkili bir sistem olduğuna kanaat getirmişlerdir.

Kısacası oğretmen adayları bazı konularda zaman zaman tedirginlikler yaşasalar da yansıtıcı oğretim uygulamalarıyla akademik makale yazmaya yönelik görüşleri önemli ölçüde olumlu olmuştur.

Öte yandan, Türk dili ve edebiyatı oğretmen adaylarının yansıtıcı oğretim uygulamalarıyla yürütülen akademik makale yazma oğretimiyle ilgili akademik makale özellikleri/bölümlerine dair değerlendirmelerini ifade ettikleri yansıtıcı günlüklerden elde edilen sonuçlar şöyledir:

- Genel zellikler boyutu oğretmen adaylarının kolay anladıklarını ve uyguladıklarını ifade ettikleri bir boyut olmuştur. Bilimsel makaleyle ilgili biçim, içerik, anlatım ve etik konularını oğrenmelerinin akademik yazmaya karşı yeni bir bakış açısı yakalamalarını sağladığı düşünülebilir.

- zet bölümü, bütün bölümlerin karakteristik yapısını oğrendikten sonra oğretmen adaylarının en kolay gördüklerine dair görüş belirttikleri bölüm olmuştur.

- Giriş bölümü, ciddi bir araştırma ve alan yazın hakimiyeti istediğinden ve oğretmen adaylarının geneli araştırma alışkanlığına sahip olmadığından en çok zorlanılan ve en az başarılı olunan bölüm olmuştur. Günlüklerinde araştırmayı sevmediklerine dair öz değerlendirmeler yer almıştır.

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmen Adaylarının Yansıtıcı Öğretim Uygulamalarıyla
Akademik Yazma Öğretimi Üzerine Görüşleri

• Yöntem bölümü, öğretmen adaylarının neredeyse tamamının konu itibariyle derleme/doküman analizi araştırması seçmiş olmasından dolayı, birlikte de çalışma imkânı bulabileceklerinden, zorlanılmayan bölümlerden biri olduğunu ifade ettikleri bölüm olmuştur.

• Bulgular ve Yorum bölümü, öğretmen adaylarının makale yazmanın mantığını anladıklarına, eskisi kadar akademik yazı yazmaktan korkmadıklarına dair görüş belirttikleri bir bölüm olmuştur.

• Sonuç ve Öneriler bölümü, sona yaklaşmanın verdiği hazla, öğretmen adaylarının akademik makale yazabildiklerine dair inançlarının arttığını belirttikleri bölüm olmuştur.

• Kaynakça bölümü, öğretmen adaylarının en olumsuz eğilim gösterdikleri bölüm olmuştur. APA kriterlerinin noktalama işaretleri, font, kaynaktan kaynağa değişen gösterim şekli, boldlama vb. gibi özellikleri, öğretmen adayları tarafından çok fazla ayrıntılı ve gereksiz bulunmuştur.

Genel olarak, sürecin sonunda akademik makalelerin tam metninin teslim edilmesiyle ilgili görüşler, öğretmen adaylarının çok yorulmalar da sürecin başından itibaren çok ileri bir düzeye taşındıklarına yönelik olmuştur. Kısacası sürecin akademik yazmaya karşı olumlu yaklaşım geliştirdiği söylenebilir.

Bu araştırma sonuçlarından hareketle aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

• Yansıtıcı öğretim uygulamaları, Türk dili ve edebiyatı öğretmen eğitiminde okutulan diğer alan derslerinde de uygulanarak yaklaşımın diğer dersler üzerindeki etkisi incelenebilir.

• Temel dil becerilerinin her biri ile ilgili yansıtıcı öğretim uygulamalarını destekleyen öğretim programları/projeler geliştirilebilir.

• Yansıtıcı düşünme ve kültür ilişkisi çerçevesinde nitel ve nicel araştırmalar yapılarak, öğrencilerin/öğretmen adaylarının sosyolojik arka planlarının da dikkate alındığı çalışmalar ortaya konabilir.

• Milli Eğitim Bakanlığı tarafından özellikle lise “Türk dili ve edebiyatı” ders içeriklerine akademik yazma ve akademik dil ile ilgili bölümler eklenebilir.

Öğretmen adayları, yorucu bir süreçten geçmiştir. Bir araştırmanın konusunun belirlenmesinden sonuçlanmasına kadar her aşamasının içinde aktif olarak, yaparak-yaşayarak yer almaları, onları bazen çıkmaza soksa da genel anlamda her gibi için öğretici ve etkili bir süreç olmuştur.

KAYNAKÇA

- Altınok, H. (2002). Yansıtıcı öğretim: Önemi ve öğretmen eğitime yansımaları. *Eurasian Journal of Educational Research*, 8, 66-73.
- Altrichter, H., Posch, P. & Somekh, B. (2000). *Teachers investigate their work: An introduction to methods of action research*. Routledge: New York.
- Altunay, U. (2000). *Yansıtıcı öğretim*. 01.03.2014 tarihinde <http://kisi.deu.edu.tr/ugur.altunay/yansi.html> adresinden alınmıştır.
- Atay, D. Y. (2003). *Öğretmen eğitiminin değişen yüzü*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Aydın, G. (2015). *Türk dili ve edebiyatı hizmet öncesi öğretmen eğitiminde yansıtıcı öğretim uygulamalarının akademik yazma becerilerine etkisi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bailey, S. (2006). *Academic writing a handbook for international students*. New York: Routledge.
- Barkhuizen, G. (1995). Dialog journals in teacher education revisited. *College ESL*, 5(1), 22-35.
- Başol, G. ve Evin Gencel, İ. (2013). Yansıtıcı düşünme düzeyini belirleme ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(2), 929-946.
- Bowker, N. (2007). *Academic writing: A guide to tertiary level writing*. Massey: Massey University Student Life Palmerston North.
- Bölükbaş, F. (2004). *Yansıtıcı öğretimin (Reflective Teaching) ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutum ve başarıları üzerindeki etkililiği*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Bülbül, A. R. (2000). *Yazılı anlatım ve yazı türleri*. Konya: Damla Ofset Yayınları.
- Büyüköztürk, Ő., Çakmak, E., Akgün, ., Karadeniz, Ő. ve Demirel F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (11. Baskı). Ankara: PegamA Yayınları.
- Calkins, L.M. (1994). *The art of teaching writing*. Portsmouth, NH: Heinemann.
- Cawley, Richard W. V., Sheila A. Miller, and Milligan, J. (1976). Cognitive styles and the adult learner. *Adult Education*, 26(2), 101-126.

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmen Adaylarının Yansıtıcı Öğretim Uygulamalarıyla
Akademik Yazma Öğretimi Üzerine Görüşleri

Claxton, C. H. and Ralston, Y. (1978). *Learning styles: Their impact on teaching and administration*. ASHE-ERIC Report No. 2. Washington, D.C.: Association for the Study of Higher Education.

Cowan, J. (2006). *The society for into higher education, On becoming an innovative university teacher, Reflection in action*. (2nd Edition). England: Open University Press.

Demirel, Ö. (2006). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. (9. Baskı). Ankara: PegemA Yayınları.

Dewey, J. (1910). *How we think*. New York, Boston, Chicago, D. C. Health & Company.

Doyle, W. (1993). Constructing curriculum in the classroom. In *Effective and responsible teaching*. (Eds.F. K. Oser, A. Dick, J. Party). San Francisco: Jossey-Bass.

Eisner, E. W. (2002). From episteme to phronesis to artistry in the study and improvement of teaching. *Teaching and Teacher Education*, 18(4), 375-385.

Ekiz, D. (2006). Self-Observation and peer-observation: Reflective diaries of primary student -teachers. *Elementary Education Online*, 5(1), 45-57.

Ekiz, D. (2003). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen eğitimindeki modeller hakkındaki görüşleri: 17.06.2014 tarihinde <http://yayim.meb.gov.tr//dergiler/158/ekiz.htm> adresinden alınmıştır.

Ekiz, D. ve Yiğit, N. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmen eğitimindeki modeller hakkında görüşlerinin program ve cinsiyet değişkenleri açısından incelenmesi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(3), 543-555.

Ersözlü, Z. N. (2008). Yansıtıcı düşünmeyi geliştirici etkinliklerin ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersindeki akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Evans, C. (2007). Becoming a reflective technology teacher. *Technology Teacher*, 66, 28-30.

Gillett, A. & Hammond, A. & Martala, M. (2009). *Successful academic writing*. Essex: Pearson Longman.

Graves, D.H. (1983). *Writing: Teachers and children at work*. Portsmouth, NH: Heinemann.

Güney N., Aytan T., Gün M., (2010). Türkçe ğretmeni özel alan yeterlikleri ile ilköğretim ikinci kademe Türkçe ğretim programı ilişkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(10), 286-315.

Güney, K. (2008). Mikro-yansıtıcı ğretim yönteminin ğretmen adaylarının sunu performansı ve yansıtıcı düşünmesine etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Hensen, K. T. (1996). Teachers as researcher. In. J. Skula (Ed.), *Handbook of Research on Teacher Education* (Second edition, p: 53-66). New York: Macmillan.

Karatay, H. (2011). 4+1 planlı yazma ve değerlendirme modelinin ğretmen adaylarının yazılı anlatım tutumlarını ve yazma becerilerini geliştirmeye etkisi. *Turkish Studies*, (6)3, 1029-1047.

Lee, H.J. (2005). Understanding and assessing preservice teachers' reflective thinking. *Teaching and Teacher Education: An International Journal of Research and Studies*, 21(6), 699-715.

McGarrell, H., & Brillinger, K. (2008). *Writing for results academic and professional writing tasks*. Saint-Laurent: Pearson Longman.

Monippally, M. M., Pawar, B. S. (2010). *Academic writing – A guide for management students and researchers*. New Delhi: Vivek Mehra for Response Books.

Murray R., Moore, S. (2006). *The handbook of akademik writing a fresh approach*. Berkshire: Open University Press.

Patton, M. Q. (2014). Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri. 3. Baskıdan eviri.(ev Edit.; Btn, M & Demir, S. B.). Ankara. Pagem Akademi.

Pollard, A., (2002). *Reflective teaching*. New York: Continuum International Publishing Group Ltd.

Posnanski, T. J. (2002). Professional development programs for elementary science teachers: An analysis of teacher self-efficacy beliefs and a professional development model. *Journal of Science Teacher Education*, 13(2), 189-220.

Schön, D. (1987). *Educating the reflective practitioner: Toward a new design for teaching and learning in theprofessions*. San Francisco: Jossey Bass.

Semerci, . (2007). Öğretmen ve ğretmen adayları için yansıtıcı düşünme eğilimi (YANDE) leğinin geliştirilmesi. *Kuramdan Uygulamaya Eğitim Bilimleri*, 7(3), 1351-1377.

Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmen Adaylarının Yansıtıcı Öğretim Uygulamalarıyla Akademik Yazma Öğretimi Üzerine Görüşleri

Semerci, Ç. (2008), *Mikro-yansıtıcı öğretim yönteminin öğretmen adaylarının sunu performansı ve yansıtıcı düşünmesine etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Şahin, A. (2010). Türkçe öğretmeni adaylarına öğretim tekniklerinin yansıtıcı öğretim etkinlikleriyle öğretilmesinin akademik başarıya etkisi, *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları (DAUM) Dergisi*, 9(1), 28-33.

Şahin, S., Turan, E. ve Toprak N. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmen yetiştirme modellerinin etkililiğine ilişkin görüşleri üzerine nitel bir çalışma (Gaziantep Üniversitesi Örneği). *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(5), 239-253.

Tok, Ş. (2008). Fen bilgisi dersinde yansıtıcı düşünme etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarılarına ve fen bilgisi derslerine yönelik tutumlarına etkisi. *İlköğretim Online*, 7(3), 557-568. 29.11.2013 tarihinde <http://ilkogretim-online.org.tr> adresinden alınmıştır.

Tompkins, G.E. (2009). *Language arts: Content and teaching strategies*. 5. Baskı, Upper Saddle River, NJ: Merrill/Prentice Hall.

Tümen Akyıldız, S. ve Semerci, Ç. (2017). Bilişsel koçluk destekli yansıtıcı öğretim yaklaşımının öğrencilerin yansıtıcı düşünme düzeylerine etkisi. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(4), 507-530. doi: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11226>.

Ünver, G. (2003). *Yansıtıcı düşünme*. Ankara: PegemA Yayıncılık.

Wilson J. & Jan W. L. (1993). *Thinking for themselves developing strategies for reflective learning*. Australia: Eleanor Curtain Publishing.

Yıldırım, A., Şimşek H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Zeichner, K. M., (1993). Connecting genuine teacher development to the struggle for social justice. *Journal of Education for Teaching*, 19(1), 5-16.